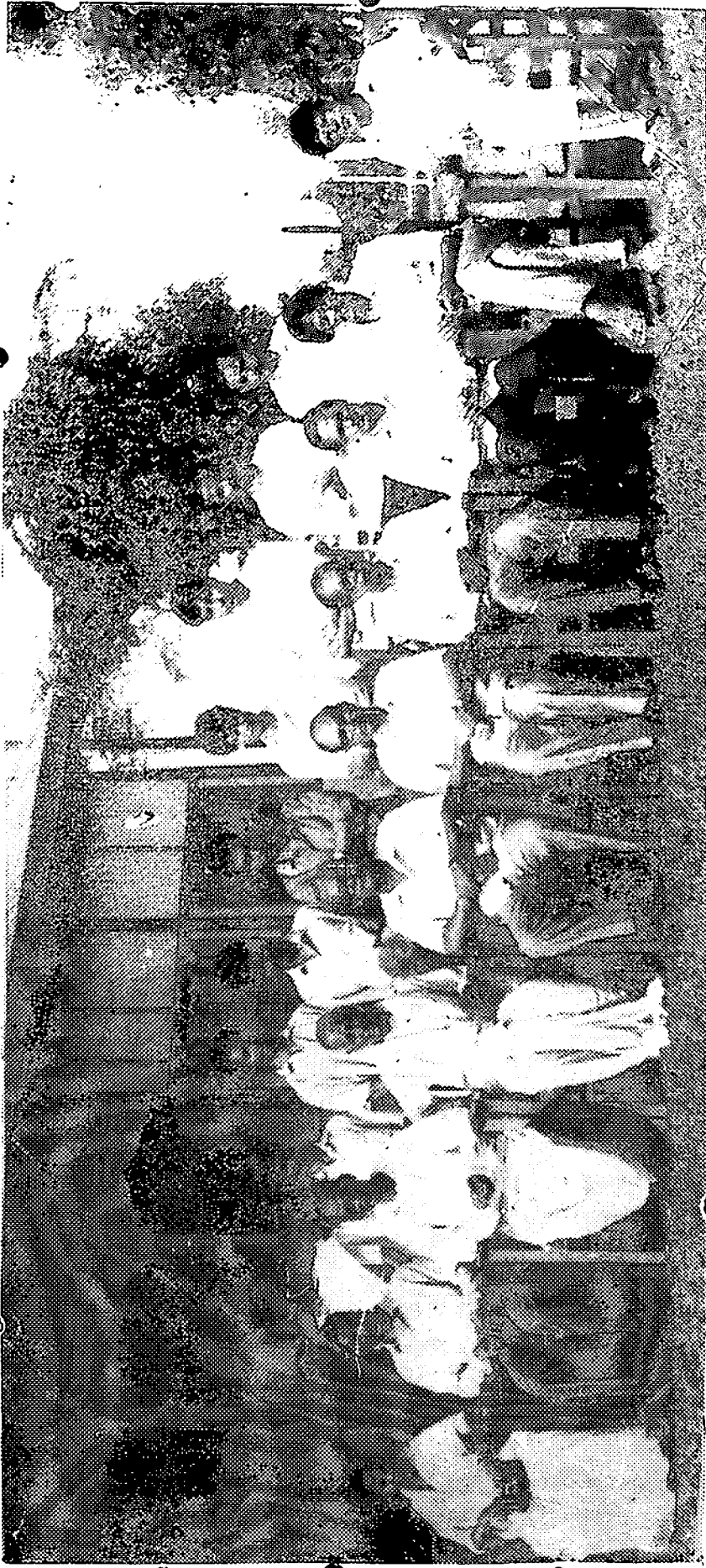


THE EXECUTIVE BODY OF THE J. N. COLLEGE STUDENTS' UNION, 1990-91

With Dr. N. K. Choudhury the Hon'ble V. C., G. U., and Sri A. K. Adhikary,
President, and Sri J. Sarmah, Member, G. B. of the College



Sitting :—(L. to R.) Prof. Mrs B Deka (In-charge, Girls' Common Room), Prof. M. Rahman (In-charge, Boys' Common Room) Sri J. Sarmah, Sri A. K. Adhikary, Dr. N. K. Choudhury, V. C. G. U., Principal J. C. Nath (President, Students' Union), Prof. B. K. Dutta (Vice President), Prof. L. K. Sarman (In charge, Magazine), Prof. D. N. Das (In-charge, Debates and Symposium), Prof. S. C. Talukdar (In-charge, Music & Culture).

Standing :—(L. to R.) Miss Bina Das (Secy. Girls' Common Room), Sri Kailash Kalita (Secy. Magazine), Sri Kamini Kanta Rabha (Secy. Games & Sports), Sri Dilip Rabha (Secy Social Service), Sri Lakshman Prasad Rabha (General Secy.), Sri Suresh Das (Secy. Boys' Common Room), Sri Debajit Das. (Secy. Music & Culture), Prof. A. K. Das (In-charge, Games and Sports), Prof. N. Mudiar (In-charge, Social Service).

MEMBERS OF THE TEACHING STAFF

With Dr. N. K. Choudhury the Hon'ble V. C., G. U. and Sri A. K. Adhikary, President, and Sri J. Sarmah, Member, G. B. of the College.



Sitting :— (L. to R.) Prof. M. C. Kakati, D. N. Das, S. C. Talukdar, A. K. Adhikary, Dr. N. K. Choudhury, V. C., G. U.,
Principal J. C. Nath: Sri J. Sarmah, L. K. Sarmah, D. K. Barua, B. K. Dutta.
Standing :— First Row (L. to R.) Prof. Mrs. B. Deka, Mrs. K. Maiti, Mrs. R. Phukan, Mrs. B. Devi, Mrs. P. Rabha, Mrs.
J. Bhuyaa, Mrs. N. Devi, P. Sarmah, Md. M. Khan, U. C. Kar, A. C. Patowary, D. N. Sarmah, A. K. Das, M. K.

একাঙ্কিকা নাট :

আৱিষ্কাৰ

— দ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস
স্নাতক ১ম বাৰ্ষিক (কলা)

: চৰিত্ৰ সমূহ :

- ১। কমল : তৰুণ নাট্যকাৰ অভিনেতা । বয়স ২৫/২৬ বছৰ ।
- ২। কন্দৰ্প : কমলৰ ককায়েক । চৰকাৰী চাকৰিয়াল । ২৮/২৯ বছৰ ।
- ৩। ভক্তি : " সৰু ভনীয়েক । বয়স ১৬/১৭ বছৰ ।
- ৪। দেউতাক : " বয়স ৪৫/৫০ বছৰ ।
- ৫। বসেশ্বৰ : গাঁৱলীয়া ব্যক্তি । ৪০/৪১ বছৰ ।
- ৬। প্ৰথমজন ডেকা ল'ৰা ; কমলৰ সহপাঠী ।
- ৭। ২য়জন ডেকা ল'ৰা ;

০০০ ০০০ ০০০

নাটকৰ পটভূমি : গাঁৱলীয়া ।

সময় : ৰাতিপুৱা ন' মান বজাত ।

০০০ ০০০ ০০০

সাজ-পোছাক :

কমলৰ বাবে : এটা বজৰুৱা সস্তীয়া পাঞ্জাৰি, এটা
পুৰণি লংপেণ্ট । কান্ধত এখন বজৰুৱা
সস্তীয়া মোনা । ভৰিত হাঁৱাই চেন্দেল ।

কন্দৰ্পৰ বাবে : এজোৰ পেণ্ট-ছাৰ্ট ।

ভক্তিৰ বাবে : ৰঙা ব্লাউজৰে সৈতে হাতেবোৱা
এজোৰ মেখেলা-চাদৰ বা লেডিজ স্কাৰ্ট
এজোৰা ।

দেউতাকৰ বাবে : গামোচা এখন আৰু পুৰণা
ফাটিব ধৰা গেঞ্জী এটা ।

বসেশ্বৰৰ বাবে : ধুতি আৰু পাঞ্জাৰি ।

১ম জন ডেকা । উভয়ে সস্তীয়া ধৰণৰ পেণ্ট-ছাৰ্ট ।
২য় জন ডেকা ।

০০০ ০০০ ০০০

নাটক মঞ্চস্থ হৈ থাকোঁতে যন্ত্ৰ-সংগীতৰ ব্যৱহাৰ
অপৰিহাৰ্য্য ।

০০০ ০০০ ০০০

মঞ্চ নিৰ্দেশনা :

আব কাপোৰ উঠাৰ লগে লগে মঞ্চত কমল
হঁতৰ চোতাল খন দেখিবলৈ পোৱা যাব। কেইটা-
মান পুৰণি মূৰ্তা, এখন পুৰণি চাইকেল আৰু
কেইটামান কুলব টাব দেখিবলৈ পোৱা যাব।
আনহাতে কমলে পাণ্ডুলিপি খনত কিবা কটা-কটি
কৰি অৱশেষত বচন আগুৱায়।

কমল : (Action)

আমাক এটা হাতুৰী লাগে

অজ্ঞানতাৰ প্ৰাচীৰ ভাঙি

জ্ঞান সূৰ্য্যৰ দিগন্ত শিখা

নমাই আনিম

দিগন্ত ধিয়াই

ধবাব বুকুলে—

সংস হ'ব

অহংকাৰ যত

সোঁ-সিহঁতৰ

সৃষ্টি হ'ব বিশ্বৰ বুকুত

ন-সমাজৰ

আমাক পোহৰ লাগে

আমাক পোহৰ লাগে।

[চেভাবব টুং টুং শব্দ। ককায়েকৰ অভিনয়
দেখি মৰমৰ সৰু ভনীয়েকে খিল্ খিল্ কৈ হাঁহি
দিব]

ভক্তি—(হি: হি: হি:) চমংকাৰ। (হি: হি: হি:)

কমল : (Action) বেং, দিলে নহয় 'মুড়' নষ্ট

কৰি, এ হি: হি: হি: হাঁহিবলৈ আহিছ—

সে, সে, সে, এ।

ভক্তি : বাক সৰু দা কমলা কৰি দে। (হাত
গোৰ কৰে)।

কমল : কমলা ! তোক ! ধব কাণত ধব, কি
চাই আছ ?

[তাই সেমেনা সেমেনিকৈ কাণত ধবে।
বহ—উঠ, বহ—উঠ—বচ !

ভক্তি : সৰু দা ! মোকো পোহৰ লাগে।
তহঁতৰ সৈতে

কমল : চূপ থাক ! পেংলাইখন নকৰিবি। গুন—
নতুনকৈ নাটক এখন লিখিছো— নাম
'আৱিকাৰ'। বুজিছ। বিহাৰ্ছে'ল আজিৰ
পৰাই আবস্ত কৰিব লাগিব।

ভক্তি : মঞ্চস্থ ক'ত কৰিবি ?

কমল : "District Library" গুৱাহাটীত।

ভক্তি : "Best of Luck"

কমল : Thank you. (Mood Change)

এ ভক্তি, ৩

ভক্তি : হু

কমল : খাবলৈ কিবা আছে নে নাই অ'

ভক্তি : নাটক লিখিলে, অভিনয় কৰিলে জানে।
পেট নভবে ?

কমল : এই তেনেকৈ নকৰি। বুইছ (কৃত্ৰিম ঝ)

ভক্তি : হি: হি: হি:

কমল : হাঁহিব নেলাগে। খাবলৈ কিবা আছে
যদি দে.....না.....।

ভক্তি : (Mood Change) কালি যি কণ
চাউল অনা হৈছিল সেয়া বাঢ়ি
সাজতে আধা হ'ল। এতিয়া বজাৰলৈ
গলেহে.....।

কমল : থ' থ' বজাৰলৈ যাবি—চাউল কিনিবি—
ঘবলৈ আহিবি—ভাত ৰান্ধিবি—আৰু মই
ভাত ৰাম! হৈছে, হৈছে অই, অই

কিবা আছে যদি দে'না ...বব ভোগ
লাগিছে অ'... ।

ভক্তি : অইন নো আক কি থাকিব পাৰে ।

(অনপ ভাবি) অ'! সৰুদা! আছে
আছে। কালি দেউতাই কেইটামান কল
আনিছিলে, তোমাক ক'বলৈকে পাহৰি-
ছিলো। খাবিনে? (আবেগত)

কমল : আকৌ শুধিনলৈ কিটো আছে? বেগতে
লৈ আহ বা আকৌ ।

ভক্তি : শ্ৰদ্ধান। সি ভলমূৰকৈ মূঢ়াত বহি
কিবা-কিবি চিন্তাত মগ্ন। এনেতে ভক্তিযে
তিনি চাৰিটামান কল লৈ প্ৰবেশ কৰিব :

ভক্তি : হৌ, সৰুদা ল। (সি থিয় হয়)

কমল : (অভিমান) নেখাওঁ ।

ভক্তি : কেলেই?

কমল : তই তেনেকৈ দিলে মই খাব পাৰো নেকি?
(ভক্তিৰ ওঁঠত হাঁহি। কলৰ বাকলি একেটাই
তালৈ যাঁচিব)

ভক্তি : বাক, এতিয়া খা ।

কমল : উহুঁ প্ৰথমে তই ।

(ছয়োবে ওঁঠত হাঁহি)

ভক্তি : মই নেখাওঁ তই নেখাৰ কেলেই?

কমল : প্ৰথমে.....

(তাইক কল খুৱাই দিব। পিচত তাই
কামোৰ মাৰা কলটিৰ বাকী অংশ লগতে অইন
কেইটাও ছৰমূৰকৈ খাবলৈ ধৰিব) ।

আৰু নেপাৰ দেই

ভক্তি : (কমলৰ চুলিবোৰ লিৰিকি বিদাৰি)

সৰুদাৰ চুলি পকিছে... বুঢ়া ।

কমল : (কল চোৱাই) ঐ কথা কবলৈ আহিছ

ভক্তি : (তালৈ চাই তাই গিল্খিল্খৈ হাঁহিব)

কমল : অ' ভক্তি, পানী এগিলাচ লৈ আহচোন
Please

ভক্তি : মলুৱা বান্দব ।

কমল : কি জোকাবলৈ আহিছ! বান্দব!

ভক্তি : মলুৱা !

(তাই ভিত্তবলৈ যাব। চেতাৰৰ টুং টাং
শব্দ। কমলে পেটটোত এবাব চপৰিয়াট চাব।
মনৰ ভাব "হৈছে আৰু দিনটোলৈ" চাইকেল-
খনৰ ওচৰলৈ গৈ চকাত "হাৰা" আছেনে নাই
চাব। এনেতে ওঁঠত হাঁহিলৈ পানীৰ গিলাচ
সহিতে ভক্তিৰ প্ৰবেশ) ।

ভক্তি : সৰু দা। হৌ, পানী..... ।

কমল : অ' - । (পানী প্ৰায় আধা খাওঁতেই
তাই গিলাচটোত খাপ মাৰি ধৰিব) ।

ভক্তি : সৰু দা ।

কমল : হু (গিলাচটো নমনাই)

ভক্তি : (অভিমান) তই অকলে খাবিনে?

(বাকী পানীখিনি কটু কটুকৈ তাই পি দিব)

কমল : দেখিছ! এইৰ লোভ ।

ভক্তি : তেনেকৈ নকবি দেই কিন্তু ।

কমল : ক'বলৈকে আৰু বাকী বাখিছ নে?

ভক্তি : নহয় অ', তই খাই এৰা পানীখিনি
খালেহে মোৰ হেপাহ পলায় ।

কমল : হয়নে?

ভক্তি : (Mood Change) বাক সৰু দা কথা
এমাৰ কওঁ খং নকবাতো?

কমল : এই! এনে কি কথা থাকিব পাৰে বাব বাবে তোক মই খং কৰিব পাৰো? ক' ক' সোনকালে ক' ...

ভক্তি : ইস্। মোৰ ভয় লাগে তই যদি ...

কমল : আচ্ছা বাবা ন'কবো (কাণত ধৰি) এই আকবী নকৰ কেলেই ?

(ভক্তি : (তাৰ বাহুত ধৰি) (Music) এনেদৰে নাটক কৰি ঘূৰি ফুৰিলে কিবা জানো লাভ হ'ব ?

কমল : (ছুত হাঁহি মাৰি ছুমনিয়াহ কাটিব) লাভ-লোকচানৰ কথা মই ভবা নাই ভক্তি। মনৰ মাজত অহা ভাববোৰ লিপিবদ্ধ কৰিছোঁ। অভিনয় কৰিছোঁ। অভিনয় ভাল হ'লে, দৰ্শকে হাত চাপৰি বজাইছে, কোনোৱে প্ৰশংসা কৰিছে, কেইখনমান মান-পত্ৰ পাইছোঁসেয়াই।

ভক্তি : কিন্তু সেইবোৰ লৈ তই কি কৰিব ? তোৰ জানো এটা ভৱিষ্যত নাই ? চা' চোন, ডাঙৰদাই চাকৰিটো নোপোৱা হলে ঘৰখনৰ যে কিটো অৱস্থা হ'লাইতেন !

কমল : জানো ভক্তি ! বুজো ! কিন্তু—মোৰ ভৱিষ্যত মই নিজেই কেনেকৈ কম ? কৰ্ম কৰি গৈ আছোঁ, বচ ।

ভক্তি : থ', তোৰ কৰ্ম। যি কৰ্মেৰে পেটৰ ভাত নোলায় তেনে কৰ্ম ... ।

কমল : নকবাই ভাল, হা: হা: হা: (ছুমনিয়াহ) মই জানো ভক্তি ! এইবাৰ কথা তই মনৰ মাজৰপৰা ক'ব পৰা নাই।

ভক্তি : সকলো..... । (Music)

কমল : অকল এইখন ঘৰেই নহয় সমাজৰ বহুখনে এইবোৰ ভাল নেপায়। ইতিকিং কৰে...

কমল : (তাৰ মাত থোকা খুকি হয় আবেগত) আক... তইয়ো... তইয়ো যদি তেনেকৈ কৰ...

ভক্তি : মোক ক্ষমা কৰিদে সকল। তোক যিছাতে দুখ দিলোঁ। ধেমালিহে কৰিছিলোঁ... ।

কমল : (দুখৰ মাজতো হাঁহিবলৈ চেষ্টা কৰি) জানো। আইন কোনেও ভাল নেপালেও, মোৰ প্ৰেৰণা নিদিলেও তই ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম। মাৰ যুত্বাৰ পিছৰেপৰা তই যে আমাৰ বাবে, এইখন ঘৰৰ বাবে কিমান কষ্ট কৰি আহিছ... সেইবোৰ ভাবিলে বৰ দুখ পাওঁ অ'

ভক্তি : থেং, তই যে কিবোৰ ক'ব।

কমল : সঁচাকৈয়ে। সঁচাকৈয়ে তেনেকৈ দেখিলে বৰ দুখ লাগে ভক্তি। মোৰ কি মন যায় জান-বজাবৰ ধুনীয়া ধুনীয়া, বঙ-বিবঙৰ ফ্ৰকবোৰ তৰাফুলীয়া পাট-গম্বাৰ মেখেলা-চাদৰবোৰ আৰু দামী দামী শাৰীবোৰ তোৰ বাবে মেল লৈ আহিম। সেইবোৰ তই পিন্ধিব... তোক যে কিমান ধুনীয়া লাগিব। (আবেগত হাঁহিব সতে চকুলো নিগৰি পৰে)

ভক্তি : সকলো (কোমল মাতত)।

কমল : কিন্তু! (ছুমনিয়াহ) মোৰ হাতত যে এটা ফুটা কড়িও নাই, মই বৰ অক্ষম ভক্তি বৰ অক্ষম। আজিলৈকে তোক জানো কাপোৰ এখন দিব পাৰিছোঁ... ।

ভক্তি : (উচুপে) সকলো... ।

কমল : অ' নিজৰ বাবে, এইখন ঘৰৰ বাবে, এইখন

সমাজৰ বাবে আৱৰ্জনা হৈ পৰিছে।
মাথো টকা; টকা নাই বাবে...—

(Mood change)

এই!

তই কান্দিছ!

কেলেই?

চাওঁ (চকুপানী মটি মটি)

ভক্তি: তই তেনেকৈ কৈছ কেলেই? সেইবোৰ
মোক একো নেলাগে। মাথো তই ভালদৰে
থাক তাতেই মোৰ আনন্দ। আমাৰ ধৰ-
খনৰ আনন্দ।

কমল: এৰা। দেউতাৰ হাজিৰা কৰা টকাৰে
স্কুল-কলেজত পঢ়ি বি. এটো পাহ কৰিলো।
দেউতাইও আশা কৰিছিল - মই এটা চাকৰি
পাম মই হাঁহিম, ঘৰখনৰ আটায়ে হাঁহিব
.. কিন্তু দেউতাৰ সেই আশা!

সেইবোৰ আজি! (মূৰটো জোকাৰিব।
ছমুনিয়াহ। দুখৰ হাঁহি) তথাপিতো
জীয়াই আছে। দুখৰ মাজতে জীয়াই
থাকি সুখৰ সঁফুৰা বিচাৰি ফুৰিছোঁ।

(Mood change)

অ' মই পাহৰিয়েই গৈছিলো। সিহঁতে
মোৰ বাবে বৈ থাকিব বৰ পলম কৰিলো

(যাব খোজে)

ভক্তি: সকলো ব'বি! তই বস্তু এটা ল'বলৈ
পাহৰিয়ে গৈছ ...—

কমল: বস্তু! ল'বলৈ। মই পাহৰিছো! কি?

ভক্তি: (হুষ্ঠালিৰ হাঁহি) মনত পেলাচোন...
নেযাবিদেই কিন্তু... [প্ৰস্থান]

কমল: (মোনাখনত কিবা কিবি বিচাৰিব, পকেটত
বিচাৰিব) কিনো বস্তু থাকিব পাৰে!

কলম, কাগজ, পাণ্ডু-লিপি-এয়া দেখোন
আছেই! (পেণ্টৰ পকেটৰ পৰা কমল-
খন উলিয়াই) ছে: এইখনো আকৌ ব'বকৈ
গোন্ধাইছে। (দুহাতেবে মেলি দিয়াত
বাইজৰ চকুত ফটা কমলখন পৰিব)
দেখিছনে কেনেকৈ ফাঁটি গৈছে হা: হা: হা:

(Mood change) অ' এইখন কেনেকৈ

ভটিয়ে দেখিবলৈ পালে হৈছে আক...
চুইহে নিকিলাব। (পকেটত ভবাই থয়)

আহ, জীৱন! হা: হা: হা:। কাগজ এখিলা
কিনিবলৈকেও যাৰ সামৰ্থ্য নাই, দোকানীৰ
ওচৰলৈ গ'লে মুখ তুলিয়েই নেচায়। মানুহ-
বোৰে কথা পাতিবলৈ টান পায়—জানোচা
নাটকৰ বাবে চান্দাই বিচাৰো! হা: হা:
হা:। তথ পিত্তো দোকানীৰ ওচৰত বাকী
বিচাৰিবই লাগিব—সৃষ্টি কৰাৰ তাড়নাত!
অন্তৰত গুজৰি থকা ভাৱখিনি মানুহৰ উপ-
লব্ধিৰ উচ্চ শিখৰলৈ কঢ়িয়াই নিয়াৰ
প্ৰচেষ্টাত। আমি আগবাঢ়িবই লাগিব ..

(ভক্তিৰ প্ৰৱেশ)

ভক্তি: সকলো দা ..!

কমল: অ' ..

ভক্তি: বাবু ক'চোন! তই কি পাহৰিছ?

কমল: ক'তা। সকলোবোৰ আছেই!

ভক্তি: (তাইৰ হুষ্ঠালিৰ হাঁহি)

কমল: ত'ই যে কিবোৰ ক'ব! এই কি
পাহৰিছো? পেংলাইখন নকৰিবি দেই।

ভক্তি : চাওঁ...। (তাই তাৰ পেণ্টৰ পকেটত হাত দিব,) সি বাধা দিব।

কমল : এই...কি বিচাৰ ? চাওঁ ভক্তি...
এৰি দে।

ভক্তি : (কমালখন উলিয়াই নাকৰ ওচৰলৈ নি)
উহ...কি যে গেলা নিগনিৰ দৰে গোন্ধাইছে।

...ছে: (দলিয়াই দি) লেভেৰা !

কমল :...এ তই বৰ দৃষ্ট গৈছ দেই।

ভক্তি : হৈছে -হৈছে। মোক খং কৰিব নেলাগে।

(হাতৰ মুঠিৰ পৰা এখন কমাল উলিয়াই)

হো: এইখন ল'। (সি লয়) যোৱা-
কালিয়ে দেখিছিলো। কি যে লেভেৰা এ !

কমল : সময়নো পালো ক'ত ? (হাঁহি) আক
তই নিদিলে কোনেনো দিব ? বাক
বাওঁ দে—

ভক্তি : ব' চোন। (হাতত ধৰি) আক আচ্ছ।

কমল : এই, কিনো পেংলাইখন কৰি আহ অ'
সেইপিনে পলম হ'লেই ..।

ভক্তি : তোৰ লগত যে কিবা এটা নাই মই
জানো! (সি আকৌ বিচাৰে) (পাঁচ
টকীয়া নোট এখন তালৈ আগবঢ়াই)
হেঁ ল' এই পাঁচ টকা!

কমল : পাঁচ টকা !

ভক্তি : ল' আকৌ (সি লয়) শুন ছুপবীয়া
ভোগ লাগিলে চাহ তাহ খাবি। তাতেই
আকৌ চাইকেলখনত উঠি ফুৰ। লগত
টকা কেইটামান ধকাটো ভাল। পিছে
শুন চিগাৰেট ধপাত খালে পিচলৈ নেপাৰ
দেই কৈ দিছো। ছুপবীয়া কিন্তু ভাত
খাবলৈ আহিবি। কেনে মানুহ অ' এইটো !

নিজৰ শৰীৰটো লৈও নেচায়।

কমল : তই বৰ ভাল দেই ভক্তি।

ভক্তি : হৈছে হৈছে। এতিয়া ভালবি বোলাৰ
নেলাগে। যোৱাকালি হাঁহকণী বিক্ৰি কৰি
টকা দহটা পাইছিলো। পিছে ছুপবীয়া
আহিবি কিন্তু।

কমল : সময় পালেহে !

ভক্তি : থ' থ' অকণমান সময়ৰ বাবে নাটকখন
নোহোৱাকৈ নেথাকে নহয়। দেহটোকনে
কষ্ট দিয় কেলেই ?

কমল : বাক বাক। তই চিন্তা কৰিব নেলাগে।

(গৰ্বেৰে) আক যদি মই টকা পাওঁ নহয়—
তেতিয়া তোক সূতে-মূলে, চক্ৰবুজি হাবত
সকলোবোৰ দি দিম। হ—

ভক্তি : জ্বোকাই নলিবি কিন্তু !

কমল : আচ্ছা বাবা। যোৱাৰ সময়ত শুভেচ্ছা
জানো নিদিয় ? (মুঠো দোৱাই দিয়ে)

ভক্তি : শুভেচ্ছা যাচিছো।

কমল : তোৰ বিয়াখন সোনকালে হওক ! (সি
তাইৰ মূৰত হাত ধৈ)

ভক্তি : (খঙত) উ !!! তোক মই (তাই তাক
কোবাবলৈ ধৰে। সি কিল খাই খাই
চাইকেলত ধবোতে ককায়েক কন্দৰ্পৰ প্ৰৱেশ)

কন্দৰ্প : ভক্তি ! ল'বা-ধেমাকিখন কৰিবলৈ লাগ
নেলাগে। (ছুয়ো সেমেনা সেমেনি কৰে।
তাই কন্দৰ্পৰ পিচলৈ আহি থমকি বয়)

কন্দৰ্প : কি হ'ল ? ক'লৈ ওলাইছ ?

কমল : নাই মানে হেৰি বন্ধু এজনৰ ঘৰলৈ
বাওঁ বুলিছো।

কন্দর্প : মিছা কথা কবলৈ লাভ নেলাগে ।

অ' শুন । কথা এবাৰ ভাবিছো । তই
কি ভাব কব নোৱাৰো । আশাকৰো ; নোৱ
ভৱিষ্যতলৈ চাই — এটখন ঘৰৰ ভৱিষ্যতলৈ
চাই, তই ভাবি-চিন্তি মহানন্দ দিবি ।

কমল : কি কথা দাদা ?

কন্দর্প : জান কমল । এনেদৰে ঘূৰি ঘূৰি নিজকে
অন্ধকাৰৰ মাজলৈ ঠেলি দিয়াটো উচিত
হোৱা নাই । কেৱল নাটক — নাটক — নাটক ।
এটনোৱ কবি তোৰ লাভ কি ?

কমল : লাভ কি আৰু লোকচান কি ? সেইনোৱ
মই ভবা নাই দাদা ।

কন্দর্প : হৈছে হৈছে । এই ঘৰখন কেনেদৰে
চলিছে চিন্তা নকৰ কলেই । ধাৰ ধাৰনোৱ
কেনেকৈ পৰি আছে, ততুপৰি নিজৰ
ভৱিষ্যত বোলা কথা এটা নাই জানো ?

কমল : সেইনোৱ মই ভাবিব নোৱাৰো । তহঁতে
যি ভাব ভাবি থাক ।

কন্দর্প : তই নেভাবিলে কেনেকৈ হ'ব ? ছবেলা
হুমুঠি ভাত বে খাই আছ ! সেইবোৰ
কেনেকৈ আতিছে, চিন্তা নকৰ কলেই ?
আৰু মই অকলে — দৰমহা পাওঁ কিমান ?
ঘৰভাড়া দিব লাগে — চহৰত থাকিব লাগে !

(mood change)

চৰকাৰী চাকৰি নেপাৰ নাই নেলাগে ।
কিন্তু আৱলম্বী হ'বৰ বাবে যি কণ শ্ৰেষ্ঠা
পাকিব লাগে সেয়া পাহৰি গ'লে কেনেকৈ
হ'ব ?

(mood change)

বি, ডি, অ' জন ভাল বুলি শুনিছো ।

ততুপৰি বেংকৰ মেনেজাৰ হ'মো বেচ ভদ্ৰ ।
পাহিলে বেংকৰ পৰা কিছু টকা ধাৰ লৈ
বাৰসায়তে লাগি যা—

কন্দর্প : কত ল'ৰা-ছোৱালীয়ে তেনেকৈ চলি আছে ।

কমল : (নিষ্ঠাক ক) বহুতে কবিৰ পাবে ।
কিন্তু বহুতৰে সৈতে মোৰ চিন্তা-ধাৰাৰ
অমিল হ'ব পাৰে । সেইবোৰ মোক শুনাই
কোনো লাভ নাই দাদা । মই বাৰসায়-
চেরনা কবিৰ নোৱাৰো ।

কন্দর্প : তেনেগলে ? নাটক কবি টকা উপাৰ্জন
কৰি দু-পইচা ঘৰখনত নিদিয় কলেই ?
দিন নাই বাতি নাই ঘূৰি ফুৰিবি । খাবলৈ
হ'লে ঘৰখনলৈ দৌব মাৰিবি । এটনোৱ
মই পচন্দ নকৰো ।

কমল : জানো । অকল তুমিয়েই নহয় ; বহুজনে
এটনোৱ পচন্দ নকৰে ! কিন্তু কিয় ?
এয়া জানো মোৰ শ্ৰম নহয় ? এটনোৱৰ
জানো মূল্য নাই ?

কন্দর্প : কিন্তু তই পাহৰি গৈছ, টকা অবিহনে
সমাজত খোজ মিলোৱাতো অসম্ভৱ । টকা ।
টকাৰ বাবে আজিৰ মানুহ জীয়াই আছে,
কৰ্ম কৰিছে । কিন্তু তই ? তই কৰিছ কি ?

কমল : জানো ! মই টকা উপাৰ্জন কৰিব পৰা
নাই । কিন্তু ! অকল টকাৰ বাবে মই
মোৰ পথত খোজ পেলোৱা নাই ।

(এবোজা বাঁহৰ খৰি লৈ দেউতাকৰ প্ৰৱেশ)
দেউতাক : কি হ'ল অ' । কিনো কথাৰ কটা-
কটিখন কৰি আছ তহঁতে ।

(ছবসূৰকৈ চাইকেলখন লৈ কমলৰ বাহি-
ৰলৈ প্ৰস্থান)

মাজনী, অ' মা : চাওঁ এঘটি পানী লৈ
আহচোন। কন্দৰ্প; কমল আকৌ গ'ল
ক'লৈ? (ভক্তিৰ প্ৰস্থান)

কন্দৰ্প : ক'লে যাব আক। ক্লান্তিলৈ, নাটক
কবিবলৈ। এনেদৰে এজন অকৰ্মজ্ঞ ল'বাক
পোহপাল দি তহঁতে কি ভাল পাইছ,
মই বুজা নাই। এই বয়সত—এনেদৰে—
(পানী এগিলাচ লৈ ভক্তিৰ প্ৰৱেশ)

ভক্তি : দেউতা। এয়া পানী।

দেউতাক : অ' দে মা। (কটকটকৈ পানী-
খিনি লি খাব) অ' মা অ, এই খবি
বোজা লৈ যা। (তাই ঘটি আক খবি
বোজাটো ভিতৰলৈ লৈ যায়)

কন্দৰ্প : দেউতা। কমল থাকোতে, এনেদৰে
তই খবি লুবিবলৈ যাব লাগিছে কেলৈ?।
নিজৰ শৰীৰটোলৈকে চাব লাগে।

দেউতাক : একো নহয় অ' (ভক্তিৰ প্ৰৱেশ)

কন্দৰ্প : ক'লেই হ'বনে? মাহেকৰ মূবত
ফাৰ্মাচীত কিমান বিল উঠে সেয়া মইহে
জানো।

ভক্তি : ডাঙৰ দা। তই যে কি বোব ক'ব?
তোকনো কোনে ডাঙৰ-দীঘল কবিলে?
আক সকলক যে ভেনেৰৈকৈ কৈ থাক
তাব জানো ছুখ নেলাগে?

কন্দৰ্প : হৈছে হৈছে। যত চব তহঁত।
তাক আটাই দি দি মূবটো খাইছ। সে,
নাটক লিখে—

দেউতাক : হ'ব হ'ব। দোষ তহঁতৰ নহয় অ'।
দোষ মোবেই। তহঁতক জনম দিলো স'চা,
(হুমুনিয়াহ) কি কবিম! দেহত শক্তি

থকালৈকে খেলাখন চলালো, লোকৰ ঘৰত
হাজিৰা কবিলো, এতিয়া আক দেহটোও
পৰি আহিল। তহঁত হাল মতা মানুহ!
পিছে বিপদ হ'ল মাজনীক লৈহে? মই
জীয়াই থাকোতে তাইৰ কিবা এটা গতি
লগাই যাব পৰা হ'লে—

ভক্তি : হৈছে দেউতা (অভিমান) কিবোৰ
যে কৰ।

দেউতাক : নহয় অ' মা তোক কলেজত পঢ়ুৱা-
বলৈকেও বৰ মন আছিল। পিছে! কি
কবিম! মই অক্ষম! (Mood change)
বাক, য'ক সেইবোৰ বেলিও ছুপৰ হয়হি।
অ' মোনাখন লৈ আহ, (ভক্তিলৈ চায়)
বজাবলৈকে যাওঁ। কনটলৰ চাউল দিব
বুলিছে।

ভক্তি : একো এটা নোখোৱাকৈ? তই
নগলেও হ'ব। ডাঙৰ দা, চাউল অকল
তইয়ে লৈ আহ। মাহ-পুঠি পালে ভাল
হয়। চাবিছোন।

কন্দৰ্প : যা। মোনাখন লৈ আহ, (ভক্তিৰ প্ৰস্থান)

দেউতাক : পিছে তই হ'বলা কাইলৈকে যাবিগৈ?

কন্দৰ্প : অ' বাঙিপুৱাতে যামগৈ। অক্ষি
পাবগৈ লাগিব।

দেউতাক : কথা এযাব কই বুলি ভাবিছিলো।

থাওকদে, পিছে পবেও, ক'ব পাৰিম।

(ভিতৰলৈ যাব খুজি আকৌ বৈ যায়)

অ' হেবিজ' কন্দৰ্প। আহোতে কলিগৈ

ফাৰ্মাচীৰ পৰা বুকুৰ বিষৰ টেবলেট কেইটা

মান লৈ আহিবি। মাজে মাজে বুকুখন

বৰকৈ বিষায় অ'—

কন্দৰ্প : সেইয়া। ডালুৰ পৰামৰ্শমতে ঔষধ
নেখাৰনে কোলেই ?

দেউতাক : এস প' থ'। ডালুৰ ওচৰলৈ গ'লে
কি হ'ব ? তাহানিৰ কষ্টবোৰ এতিয়া মাছে
মাছে উক্ দিয়ে...বয়সে টুটি আহিছে।
সেইবোৰ হুঁহু চিন্তা নকৰিনি। আগহে
হুঁহুৰ দেহাবোৰৰ ভালদৰে যতন ল'।
(হাতৰ মোনা আৰু বেচন কাৰ্ডখন লৈ
ভটিব প্ৰৱেশ)।

ভক্তি : হেঁ ল ডালুৰ দা, পলম নকৰিনি কিন্তু।
(সি ঘানলৈ খোজতেই বসেশ্বৰ প্ৰৱেশ)

বসেশ্বৰ : অ' কন্দৰ্প দেখোন ! কেতিয়া আহিলি ?
কন্দৰ্প : কালি বাতি দ'হ মান বজাত
পালোছি।

বসেশ্বৰ : ভালে আছ নহয় বোপাই ?
কন্দৰ্প : আছো আৰু। পিছে আপোনালোকৰ
ভাল নে ?

বসেশ্বৰ : তেবাই ৰাখিছে আৰু...সে, সে, সে।
ভক্তি : (যুটোটোলৈ আঙুলিয়াই) খুৱাদেউ
বহক।

দেউতাক : ব'হা বসেশ্বৰ।
বসেশ্বৰ : হ'ব। হ'ব। (বহে) অ' পিছে বোপা।
চহবত চাকৰি কৰিছ। ভালদৰে চাই-চিতি
চলিবি। দিন কাল বৰ বেয়া হ'ল অ'—
বসেশ্বৰ : এই পিনে বোলে কটা-কটি—সেই
পিনে বোলে মৰা-মৰি...কৃষ্ণ কৃষ্ণ। অ'
কেইদিন মান থাকিবি নহয়।

কন্দৰ্প : নাই। কাইলৈ বাতি পুৱাই যাম গৈ।
বসেশ্বৰ : অ' ! কাইলৈকে যাবি নে ?

কন্দৰ্প : কি কৰিব খুৱাদেউ। ছুটী-টুটি নাইয়েই
নহয়।

বসেশ্বৰ : এৰা। পিছে আবেলিলৈকে আমাৰ
পিনেও এপাক মাৰিবি—

কন্দৰ্প : হ'ব খুৱাদেউ। ভাল বাক, বহক।
অকণমান দোকানৰ পৰ আঠো (প্ৰস্থান)
বসেশ্বৰ : হা বাক ...।

দেউতাক : মা অ'...মা চোন। তামোজ চালিকৈ
লৈ আছ। চাহ পানী এটোপাও...।

বসেশ্বৰ : হ'ব হ'ব আই, নেলাগে ...।
(ভটিব প্ৰস্থান)

দেউতাক : পিছে বসেশ্বৰ। সেই পিনে কিবা খবৰ
খাটি পালানে ?

বসেশ্বৰ : নোপোৱা নহয় কাইটি, পালো।
বসেশ্বৰ : দ'বা পক্ষৰ ছোৱালী পচন্দ হৈছে।

পিছে আপোনালোকৰ মতেই মত।
আপোনালোকৰ স্তুৰিধা মতেই সিহঁতেও
আগশটিব পাৰে।

দেউতাক : এবাহে বসেশ্বৰ। পিছে (ভাৱত তনয় হৈ)
বসেশ্বৰ : কাইটি !

দেউতাক : অ' টকা !
বিয়া এখন পাতিবলৈকে অতবোৰ টকা
গোটাও কেনেকৈ ?

বসেশ্বৰ : হওঁতে নোহোৱা নহয়। টকাতো লাগিবই।
দেউতাক : জমাৰ ঘৰত ফুটা কৰি এটাও নাই।

মাকৰ চিকিৎসাতে যি কণ গহনা-পাতি
আছিল, সেয়াও বিক্ৰি কৰিলো। হওক
তেওঁ ! মানুহজনীক যদি বচাব পাৰিলো
হেঁতেন !

বসেখব : এ'বা কাইটি। কি কবিব। সকলো
অদৃষ্টেৰে লিখন।

(এনেতে গৰুৰ হেঙ্গলনি, লগতে বাঁহৰ
পুৰণি বেৰ ভঙাৰ শব্দ)।

দেউতাক : অ' সেয়া দেখিছানে? (মুচাৰ পৰা উঠি
ভিতৰলৈ গৈ গৈ)

অস্ স্ স্ স্ ... খালে ...খালে হেই
... হেই ... হে'ব গৰু চাগলী পোহ-
পাল দিবলৈ নোৱাৰট যদি ৰাখিছনো
কেলেট ? যা' যা' ... ।

(প্ৰৱেশ)

বসেখব ; নোৱাৰো আৰু বুজিছা। বাৰীৰ
পিছপিনৰ বেৰখন ভেনেই ভাঙি গ'ল।
মোখনি মাৰি দিছিলো পিছে ... ।

(বহে)

বসেখব : এবা কাইটি ! মানুহবোৰৰ চিন্তা শক্তি
লোপ পালে।

দেউতাক : (Mood change)

অ' কিবা কোলেনে ... অ' এযাব কথা
ভাবিছো বসেখব।

বসেখব : কাইটি।

দেউতাক : পিছে ভালেই হয়নে তুলেই হয় ক'ব
নোৱাৰো —

বসেখব : কওঁকটোন কাইটি ...

দেউতাক : হওঁতে এজনীয়ে ছোৱালী। ইহঁতহালে
বাৰু কিবা এটা কবি ঋাব। ডাঙৰ-দীঘল
হৈছে। বাৰীৰ পিছপিনৰ মাটি অকণমান !

বসেখব : তাৰ মানে কাইটি !

দেউতাক : এবাহে ..., নহ'লে দেখোন ... ।

বসেখব : পিছে এযাব কথা কাইটি। কন্দৰ্প আৰু
কমলৰে সৈতে আলোচনা কবাটো ভাল
হ'ব।

দেউতাক : সেয়াইটো। সিহঁতহালে বা আকৌ
কি কয়। কমলক দেখিছই নহয় নাটক—
নাটক—নাটক— স্বৰখনলৈ অকণো মন-কাণ
নিদিয়ে।

বসেখব : এবা, ল'ৰাটো বৰ অইন ধৰণৰ।

দেউতাক : আৰু ; কন্দৰ্পৰ কথাটোলৈকে চোৱা-
চোন। চাকৰি কৰা ছুবছৰ পূৰ নো-
হওঁতেই এইবোৰ কথানো কওঁ কেনেকৈ ?
(চাহ ছুকাপ লৈ ভটিব প্ৰৱেশ)

ভটি : খুবাদেউ, চাহ খাওক।

(দেউতাকৰ হাততো একাপ দিয়ে। তাই
পিছপিনে থিয় হৈ বৰ। কিছুসময় নীৰৱতা)

দেউতাক : সেইকণ ক্ৰিক্ৰি কবিলে টকা ছুহজাব
মান পোৱা যাব।

বসেখব : হওঁতে কথাষাৰ নোহোৱা নহয়, পিছে
বৰ্তমান যুগত মাটি বিক্ৰি কবাটো ... ।

ভটি : দেউতা ! মাটি বিক্ৰি ! কাৰ ?

দেউতাক : অ' তই হ'বলা বৈয়ে আছ এইবোৰ
ঘৰুৱা কথা অ' মা—তই শুনিব নেলাগে যা।

ভটি : ইস্। এনেনো কি কথা থাকিব পাৰে ?
মই যে শুনিব নোৱাৰো।

বসেখব : নহয় অ' মা। তোৰ বিয়াৰ কথাটো
উলিয়াইছো।

ভটি : অ' বুজিছো। মোৰ বিয়াৰ বাবে
মাটি বিক্ৰি কৰিবলৈ ওলাইছা। সেয়া মই
কেতিয়াও হ'ব দিব নোৱাৰো। প্ৰয়োজন
হ'লে ময়েই বিয়াত নব'হো।

দেউতাক : হেব'। এইবোৰ কথা তই চিন্তা কৰিব
নেলাগে। আমি আছো নহয়।

ভক্তি : চা চোন, দেউতা। মাটি বুলিবলৈনো
কিমান আছে? এবিধা মাথো মাটি।
তাবেই যদি আধা বিক্ৰি ক'ব ভৱিষ্যতলৈ?

দেউতাক : এইয়া! মই আলচ হে কৰিছো।
নহ'লে জানে: উপায় আছে?

ভক্তি : কিয়?

বিয়া!

নহওঁ; নেলাগে।

তাৰ বাবে?

বসেশ্বৰ : ব' চোন মা। তই অবুজন নহবি।
পিতৃ হিচাপে সন্তানৰ ভৱিষ্যত চিন্তা কৰাটো
প্ৰয়োজন।

ভক্তি : চাওক খুৱাদেউ। মই জীয়াই থাকোতে
এনে কাম কেতিয়াও হ'ব নোৱাৰে।
ভাগ্যত যদি নাই; নহওঁ—বিয়াত নহ'হো।
দাদাইঁতৰ ভৱিষ্যতৰ বাবে এই কণ মাটি
প্ৰয়োজন হ'ব! সিহঁতৰ মঙ্গল কামনা
কৰাটোও দেউতাৰ কৰ্তব্য।

দেউতাক : হেব'। ব' চোন। সিহঁত ল'ৰা মানুহ।
ছোৱালীৰ বয়স বৈ নেথাকে নহয়।

ভক্তি : ছোৱালী হ'লো বাবেই—এনেদৰে বিয়াত
সন্মতি দিব নোৱাৰো। (Mood change)
কপালত যি আছে সেয়াই হ'ব। প্ৰয়োজন
হ'লে গোটেই জীৱন; এইখন ঘৰতেই
এনেদৰে কটাই দিম—তথাপিও ধাৰ ঋণ
কৰি, মাটি বিক্ৰি কৰি—নাই দেউতা
(মাত খোকা-থুকি হয়) এয়া কেতিয়াও
হ'ব নোৱাৰে।

দেউতাক : এৰা ম' ম'। গোটেই জীৱন ঠেলাৰ
চকা ঘূৰাওঁতেই গ'ল। সঞ্চয়ৰ কথা তেতিয়া
ভবা নাছিলো। বৰ ভুল কৰিলো মা।
কিন্তু! তোৰ বিয়াখন পাতি দিব নোৱাৰিলে;
মই যে শাস্তি নেপাম। এইষাৰ কথা
ভাবিবই নোৱাৰো। মৃত মাৰাৰ অস্বাই
মোক চিৰদিনৰ বাবে অভিশাপ দিব মা।

(তিনিও তলমূৰ হয়।)

বসেশ্বৰ : এৰা ল'ৰাজনো বেয়া নহয়। শিক্ষকতা
কৰে। আওপাকে কথাষাৰ কৈছে—
যোতুকৰ হেনো কোনে! প্ৰয়োজন নাই।
তথাপিও কইনাৰ লগত দিবলগীয়া কাপোৰ,
গহনা, যিকণ পাৰে, দিলে ভাল হয়—

ভক্তি : চাওক খুৱাদেউ। মোৰ বিয়াৰ কথা,
আজিলৈকে মই কেতিয়াও ভবা নাই।
জানো! (স্বগতোক্তি) এইবোৰৰ সৈতে
সম্বন্ধ আছে টকা পইচাৰ। কিন্তু—
আমাৰ জানো সেয়া আছে? মাথো
হু-বেলা দুমুঠি খাবলৈ পোৱা নোপোৱাৰ
মাজতে জী আছো, তেনেকুলত—

দেউতাক : হেব'। তই সেইবোৰ কি বুজিবি।
(ছগুনিয়াহ) যাচোন। ভিতৰলৈ যা।
সেইবোৰ আমি চিন্তা কৰিম।

(এনেতে আবেগৰ বশবৰ্তী হৈ উত্তল-
খুশুল ভাৱে কন্দৰ্প সোমাই আহে। হাতত
এখন বাতৰি কাকত। বজাৰৰ মোনা।)

কন্দৰ্প : ভক্তি! ভক্তি; খুৱাদেউ! দেউতা!

বৰ আচৰিত!

আটায়ো: কি হ'ল।

কন্দৰ্প : এয়া চাচোন!

ভক্তি : (তাৰ ওচৰলৈ আহি) কি ডাঙৰ দা !

কন্দৰ্প : এই ক'চোন । আমাৰ কমলে নাটকৰ পাণ্ডুলিপি প্ৰতিযোগিতালৈ নাটক পঠিয়াই-ছিলনে ?

ভক্তি : (বাতৰি কাকতখনত চকুফুৰাই)

অ' এয়া দেখে আমাৰ সৰুদাৰ ফটো ! চাওঁ ডাঙৰ দা (বাতৰি কাকতখন কাটি লৈ পঢ়ে) "গুৱাহাটীৰ অন্ততম শিল্পী গোষ্ঠী" বঙ্গৰূপে সদৌ অসম ভিত্তিত আয়োজিত কৰা একাংক নাটৰ পাণ্ডুলিপি প্ৰতিযোগিতাত বকোৰ শ্ৰীকমল কুমাৰ চৌধুৰীয়ে প্ৰথম স্থান অধিকাৰ কৰি ৭,০০০ হেজাৰ টকা পুৰস্কাৰ লাভ কৰে । এওঁ শ্ৰীদানীৰাম চৌধুৰীৰ ২য় সন্তান ।

দেউতা ! সৰুদাই পুৰস্কাৰ পাইছে ! নগদ সাত হেজাৰ টকা !

দেউতাক : কি ক'লি ? হেৰ পাঢ়োতে ভুল কৰা নাইতো ? পঢ়চোন পঢ় আকৌ এবাৰ পঢ় --

ভক্তি : (আকৌ পঢ়ে)

বসেশ্বৰ : ভগৱানে মঙ্গল কৰক । দীৰ্ঘায়ু হ' বোপা !

কন্দৰ্প : আচৰিত ! কমলে !

ভক্তি : ডাঙৰ দা দেখিছ ? ভইতে সৰুদাক গালি-শপনি দিয় ? মই জানো নহয় । সৰুদাৰ কষ্ট অথলে নেযায় । ডাঙৰ দা ! সৰুদাই খবৰটো পাইছে নে নাই ?

কন্দৰ্প : নেজানো । এই দোকান খনতেই বাতৰি খন পালো ।

দেউতাক : হে : হে : । আমি মিছাতেই তাক খং কৰি আছিলো । আচলতে এয়াও এটা কৰ্মহে ।

ভক্তি : সৰুদাৰ যে ইম্মান ভাল লাগিব । মই আজিয়েই মন্দিৰত এগছি চাকি দি আহিমগৈ । আৰু কণ-কণ মইনাইতক মাতি আনি মিঠাই খুৱাব লাগিব । সিহঁত বোবহে তাৰ আপোন ।

কন্দৰ্প : এৰা অ । মই বৰ ভুল কৰি আছিলো অ । ইমান দিনে তাক আমি আৱিষ্কাৰ কৰিব পৰা নাছিলো । কথাবোৰ ভাবি নিজেই বৰ লাজ পাইছো ।

ভক্তি : খুৱাদেউ । আজি কিন্তু ভাত খাইহে যাব পাৰিব । ডাঙৰ দা' মাছ-তাছ পাইছ ? কন্দৰ্প : অ' ! মই পাহৰিয়েই গৈছিলো । কেইটা মান কাঠৈ মাছ আনিছো ।

ভক্তি : উঃ সৰুদাই যে টেঙা আঞ্জা খাবলৈ ইমান ভাল পায় ! (খবৰখোঁদাকৈ মোলাখন লৈ প্ৰস্থান । যাওঁতে বাতৰিখন এনেই এবাৰ চকু ফুৰাই গৈ থাকিব) ।

দেউতাক : অ' ! বসেশ্বৰ ।

বসেশ্বৰ : এৰা কাইটি ! বৰ সু-খবৰ পালো ।

আমি বোবেহে তাৰ মোল বুজা নাছিলো ।

দেউতাক : গিছে, সাত হেজাৰকৈ টকা !

কন্দৰ্প : এৰা ! দেউতা ! কথাৰাৰ ভাৱিবলৈকে টান পাইছো ।

দেউতাক : তাৰ মতি-গতি দেখিলেই লেখিব পাৰি । অ' বসেশ্বৰ । এহেজাৰ টকা বাক তাৰ পকেট খবচৰ বাবে ব'ল দিমা' । বাকী টকাৰে...মাজনীৰ বিয়াখনৰ বন্দোবস্ত কৰিব পাবো । তুমি কি কোৱা ?

বসেশ্বৰ : এৰা ।

কন্দৰ্প : বিয়া ! ভক্তিৰ বিয়া ?

দেউতাক : সেই বাবেইতো তোক খবৰদাকৈ মাতি
আনিছো। ছয়গাঁৱৰ ওচৰে। বৰ ভাল
ল'ৰা। শিক্ষকতা কৰে।

বসেশ্বৰ : ভগৱানে যি কৰে মঙ্গলেই কৰে।

কন্দৰ্প : পিছে ব'চোন। কমলে আকৌ মান্দি
হয় নে নহয়!

দেউতাক : হেৰো? তই কি বুজিবি! ইহঁত
হালৰ মৰম চেনেহ দেখিলে মই ভাবিবলৈকে
টান পাওঁ মই যে সিহঁতৰ দেউতাক।
কমল নহালৈকে তাই নুশুৱেই ...।

কেতিয়াবা সি নাহিলে বাতি তাই নোখোৱা-
কৈয়ে পৰি থাকে। কাজিয়াখন পিছে
নকবাকৈয়ে নেথাকে, পিছে সেয়া মৰমবহে!
হে: হে: হে: বসেশ্বৰ।

বসেশ্বৰ : কাইটি।

দেউতাক : হওঁতে কাইলৈ ভকতসকলক মাতি
শবাই এখন আগবঢ়াওঁ বুলি ভাবিছো।

বসেশ্বৰ : এবা কাইটি। হক কথাকেই কৈছে।
(ভক্তিৰ প্ৰৱেশ)

ভক্তি : ডাঙৰদা। সৰুদাক খবৰটো দেগৈ যা।

কন্দৰ্প : ব'চোন। মইনো বিচাৰি যাওঁ কলৈ?

ভক্তি : জান ডাঙৰদা! পাণ্ডুটি পিটো পঢ়োতেই
মই কিবা এটা ভাবিছিলো। সৰুদাৰ যে
ইমান ভাল লাগিব? (কাপ দুটা সামৰি)
এইবাৰ বচোন! ভালকৈ এজোৰ পোছাক
সি লবই লাগিব। কি যে? সেই একে-
যোৰ পোছাক পিন্ধিবলৈ কিনো ভাল পায়।

দেউতাক : মাজনী! ভাত পানীৰ দিহা কৰগৈ
যা। দুখে ভাগৰে পাবহি।

ভক্তি : বাক ডাঙৰ দা। পুৰস্কাৰটো কেতিয়া
দিব?

কন্দৰ্প : দিব আক। এই কেইদিনতে...।

ভক্তি : তই চাকৰি কৰি টকা উপাৰ্জন কৰিছ।
পিছে দেখিছ সৰুদাই নিজৰ নামটোৰ
সগতে দেউতাৰ নামটোও প্ৰচাৰ কৰিলে।
সকলোৱে পঢ়িব।

কন্দৰ্প : ঐ! কইনাজনী সাজিবলৈকে সাজু
হ বুইছ।

ভক্তি : যা। তহঁতৰ বোজা হৈ আছো নহয়।
উলিয়াই দিলেহে বন্ধা পৰিবি।

দেউতাক : অ' হে'ৰ- কথাৰ কটা-কটিখন নকৰিবি
চোন (এনেতে গাড়ী এখন বৈ যোৱাৰ
শব্দ। মঞ্চৰ আটায়ে উৎকণ্ঠাবে সেই
পিনে চাব। এনেতে যন্ত্ৰ সংগীতৰ দ্বাৰা
প্ৰতিজন অভিনেতাৰ মনৰ ভাববোৰ প্ৰকাশ
কৰিব। কাউৰীৰ কা কা মাত)।

কন্দৰ্প : এয়া!

ভক্তি : ডাঙৰ দা.....

কন্দৰ্প : ইমানবোৰ মানুহ! সেয়া! বগা
কাপোৰ ঢাকি.....

ভক্তি : মোৰ ভয় লাগিছে ডাঙৰ দা...
(আকৌ কাউৰীৰ কা কা মাত)

কন্দৰ্প : ব'চোন.....(প্ৰস্থান)

দেউতাক : এয়া কি দেখুৱাইছা প্ৰভু!

ভক্তি : দে-উ-তা! (দেউতাকৰ বাহুত ধৰে)

বসেশ্বৰ : কৃষ্ণ ... কৃষ্ণ...

(music, দৰ্শকৰ মনত শংকাৰ সৃষ্টি
কৰিব।)

ভক্তি : দেউতাই!!

দেউতাক : বাঁচোন (এনেতে ছুজন ল'ৰাই মৰা
 শ'ৱটো কাপোৰেৰে ঢাকি দাঙি আনি
 চোতালত থব। মৌন হৈ কন্দৰ্পৰ প্ৰৱেশ।
 দেউতাক, ভক্তি আৰু বসেখবৰ নিৰ্বাক
 দৃষ্টি। সিহঁত হুটাও তলমূৰ হৈ ব'ব।
 ভক্তিয়ে ডাঙৰ দাদাকৰ গাঁটো জোকাৰি
 দিব। সি একো নেমাতে। তাৰ পিচত
 শ'ৱটোৰ পিনে চাব। এনেতে দেউতাকে
 কঁপা কঁপা হাতেৰে শ'ৱটোৰ কাপোৰখন
 জাঁতৰাই দি বোবাৰ দৰে থিয় হ'ব।
 তাৰ পিচত শ'ৱ কঢ়িয়াই অনা ল'ৰা ছুজনৰ
 পিনে চাব।)

১ম জন ল'ৰা : এৰা বাষ্টাটো পাৰ হব খোজোতেই
 এখন বেগী ট্ৰাকে আঘাত কৰে।

২য় জন ল'ৰা : হাম্পাটাল গৈ নেপালেই।
 (দেউতাকে শ'ৱটোৰ ভবিৰপিনে ধৰি মুখলৈ
 চাই কয়।)

দেউতাক : নাই নাই কমল তই...
 (ভক্তিয়ে কমলৰ মুখনি সাৱটি ধৰি কান্দি
 কান্দি কয়)
 ভক্তি : সকদা !!! (হুক্‌হুকাই কান্দে)
 ভায়োলিনৰ কৰুণ সুর বাজে)
 দেউতাক : কমল !!! (হুক্‌হুকাই কান্দে)
 কন্দৰ্প : (ভগা ভগা মাতেৰে) কমল তই !!!
 (কান্দে)
 বসেখব : বাচা (চকুলো মচে)
 (ভায়োলিনৰ কৰুণ সুর তীব্ৰ হয়)
 ভক্তি : নাই-নাই-নাই সকদা। তই ক'লে
 গুটি গ'লি !!! সকদা !!!
 মোক কোনে মৰম কৰিব সকদা !!!
 (Humming Both Male &
 Female)
 কন্দৰ্প, দেউতাক, বসেখব, ছয়োজন ল'ৰা
 আৰু লগতে ভক্তি আদি সকলোটি Freeze
 Position ত বৈ যাব। Humming শেষ।

: বৰনিকা :



বেণুধৰ শৰ্মাৰ ব্যক্তিত্ব আৰু সাহিত্যিক অৱদান

মিচ্. জবা ঠাকুৰীয়া
স্নাতক, ২য় বাৰ্ষিক।

অসমৰ যি কেইগৰাকী বৰেণা ব্যক্তিয়ে নিজৰ অসাধাৰণ ব্যক্তিত্ব আৰু সৃষ্জনীশীল লিখনিৰে এক চেতনা আৰু চিন্তাৰ ঢৌৰ সঞ্চাৰ কৰি অসমীয়া জাতীয় জীৱনত গভীৰ বেখাপাত কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছে— সেইসকলৰ ভিতৰত প্ৰয়াত বেণুধৰ শৰ্মা নিশ্চয় অন্যতম হ'ব। তেখেত আছিল একেধাৰে সৃষ্টি-সাহিত্যিক, সমাজ সংস্কাৰক, বুৰঞ্জীবিদ প্ৰত্ন-তাত্ত্বিক, সাংবাদিক, শিশু-সাহিত্যিক আৰু আগ-শাবীৰ মুক্তি যুঁজাৰু। ইমানবোৰ গুণেৰে বিভূষিত এই গৰাকী মহান ব্যক্তিৰ জন্ম হৈছিল ১৮৯৪ চনত, চাৰিঙত। তেখেতৰ পিতৃদেৱৰ নাম ডিম্বেশ্বৰ শৰ্মা আৰু মাতৃৰ নাম তুলসী দেৱী আছিল। সৰুৰে পৰা পঢ়া-শুনাত অতি চোকা বেণুধৰ শৰ্মাদেৱে প্ৰাইমাৰী পৰীক্ষাত বৃত্ত লাভ কৰি শিৱসাগৰ চৰকাৰী হাইস্কুলত পঢ়িব লৈছিল। ছাত্ৰাৱস্থাতে ভগৱতী প্ৰসাদ বৰুৱাৰ লগত যুটীয়াৰূপে "জেউতি" নামৰ আলোচনী এখন প্ৰকাশ (১৯১২-১৭) কৰিছিল আৰু তাতেই তেখেতে প্ৰথম লিখা-মেলা আৰম্ভ কৰিছিল। প্ৰৱেশিকা পাছ

কবিয়ে তেখেতে শিক্ষকতাৰ চাকৰি কৰিছিল যদিও অলপ দিনৰ পাছতে উচ্চ শিক্ষাৰ্থে কলিকতালৈ গৈছিল। কিন্তু ১৯২০ চনত মহাত্মা গান্ধীৰ উদ্দীপ্ত ভাষণত উতলা হৈ তেখেতে বি. এ, পৰীক্ষা নিদিয়াকৈ ঘূৰি আহিল আৰু সিমানতে তেখেতৰ শিক্ষা জীৱনৰো পৰিসমাপ্তি ঘটিল। এগৰাকী অক্লান্ত মুক্তি যোদ্ধা হিচাপে তেখেত দেশৰ জাতীয় আন্দোলনত জপিয়াই পৰিল। এই আন্দোলনত যোগদান কৰি তেখেতে বহুবাৰ কাৰাবৰণ কৰিব লগীয়া হৈছিল। পিছত তেখেতে ৰাজনীতি এৰি সাহিত্য জগতত সোমাই পৰিল। ৰাজনীতি ত্যাগ কৰি শৰ্মাদেৱৰ লাভ-লোচকান যিয়েই নহওক লাগে—অসমীয়া সাহিত্যৰ উঁহাল কিন্তু চহকী হ'ল।

তেখেতৰ সাহিত্যিক জীৱনৰ প্ৰথম স্বাক্ষৰ আছিল শিশু উপযোগী গ্ৰন্থ "বৰিনচন ক্ৰুহ" (১৯১৮)। ইয়াৰ পিছত তেখেতে ৰচনা কৰা গ্ৰন্থসমূহ হ'ল "বাংপতা", জীৱনী গ্ৰন্থ-জৱাহৰ-লালৰ জীৱনী 'গঙ্গা গোবিন্দ ফুকন', ঐতিহাসিক

প্রবন্ধ সংগ্রহ 'দুবীণ', 'সাতারন ছাল', 'কংগ্রেসব কাঁচিয়লি ব'দত' আক 'অর্ঘ্যারলী'। ইয়াব বাহিবেও বিভিন্ন আলোচনী আদিব পাভত তেখেতব লিখা বহুতো তথ্য গধুব প্রবন্ধ সিঁচবতি হৈ আছে। তেখেতব প্রবন্ধসমূহ ঐতিহাসিক তথ্যানুসন্ধিৎসা আক ভারাদর্শব সময় বুলিব পাবি।

বেগুধব শর্মাদেবব লিখনিসমূহ পঢ়ি বিভিন্ন-জনে বিভিন্ন মন্তব্য কবিছিল—য'ত প্রকাশ পাইছিল তেখেতব বিশাল ব্যক্তিব আভাস। শর্মাদেবব বিষয়ে আলোচনা কবোঁতে এবাব এখন কাকতব সম্পাদকে কৈছিল, 'বেগুধব শর্মা নিজেই এখন ছাত্র-আন্দোলনব বুবঞ্জী-। জ্যাপল চাটেই কৈছে, 'মিবোব-সিখক বিতর্কমূলক নহয়; তেওঁলোক মবা-সিখক। তেওঁলোকব লিখনিত জীৱনব-গোক নাই। কিন্তু যাব বিষয়-বস্তু-সম-সাময়িক জীৱন, তেওঁ সর্বজন সন্মত কথা-লিখাটো সম্ভৱপব নহয়। বিতর্কব মাজেদি এইসকল লিখকে গৌবরব খটখটাত উঠিব লাগে।' বেগুধব শর্মা তেনে এজন লিখক। তেখেতব লিখনিব লগত তেখেতব জীৱনব কথা অবিচ্ছিন্নভাৱে জড়িত।

শর্মাদেবব বসাল ভাষাত আবেগ অনুভূতি আক যুক্তিব এটি সুন্দব সমাবেশ হৈছে। তেখেতব প্রকাশভঙ্গী লোকপ্রিয়। ই আমাক পুণি বুবঞ্জী লিখকসকলব কথাও সৌৱবাই দিয়ে। তেখেতব ভাষা পর্বতীয়া-নিজ্বাব দবে চঞ্চল অথচ আবেগ-ময়ী। সময়ত আকৌ সি লুইতব ডল সুঁতিব দবে দ' আক গভীৰ হৈ পবে। ন-ভাৱ পুণি ঠাচত সুন্দবকৈ গঢ়ি তেখেতে আমাক মুগ্ধ কবি তোলে। প্রথম সৃষ্টিত চালে যদিও

তেখেতব বচনাশৈলীব ভিতবলৈ সোমাবলৈ মন নেয়ায় কিন্তু এবাব প্রৱেশ কবিব পাবিলে ভাষা আক শৈলীব নিজস্ব সোৱাদে পাঠকক নতুন আনন্দ দান কবে।

ঘাইকৈ বুবঞ্জী লিখক বুলি জনাজাত শর্মাদেব আছিল প্রায় পাঁচ দশকীয়া অভিজ্ঞ লিখক। পণ্ডিত হেমচন্দ্র গোস্বামী, কে, এল, বকরা, লক্ষ্মীনাথ বেজবকরা কমলাকান্ত ভট্টাচার্য্য, গোবিন্দ বেজবকরা এইসকল আছিল তেখেতব মনব মানুহ। গোস্বামী আক বকরাব পুৰাতন চৰ্চা, বেজবকরাব বেপকরা আশাবাদ আক বীতি নিষ্ঠা ভট্টাচার্য্যব স্বাধীন-চিন্তাব ঐতিহ্য আক গোবিন্দ বেজবকরাব ব্যক্তিব এইবোব তেখেতব মনব সাঁচনি পেবাব ধন। বেগুধব শর্মাদেব তেখেতব 'অর্ঘ্যারলী' গ্রন্থত এইসকল লোক-জীৱন-দর্শনব বিষয়ে অতি সুন্দব আক সারলীল ভাষাত বর্ণনা কবিছে।

অতীত প্রীতিয়েই শর্মাদেবব বুবঞ্জী লিখাব ঘাই উৎস। এতিয়াও পোহবলৈ নহা আমাব অতীত ইতিহাসব বিষয়-বস্তুবোব তথা ঘটনাবাজিব সুন্দব বিচাব বিশ্লেষণ কবি এজন কীর্তিমান খনি-কবব দবে এটা এটাকৈ গাঁথি সাহিত্য আকাৰে সাহিত্যমোদীসকললৈ আগবঢ়াই শর্মাদেব অসমীয়া সাহিত্য জগতত এখন সুকীয়া আসন প্রতিষ্ঠা কবিছে। তেখেতব ওচবলৈ গলে বুবঞ্জী লিখক বেগুধব শর্মা আক তেখেতব পাঠকা খবিব নোৱাৰি। কোনো লিখকব বচনা কবা গ্রন্থব ভিতবত লুকাই থকা সাহিত্যিকব দবে শর্মাদেব নিজেই তেখেতব বচিত-গ্রন্থবাজিব ভিতবত থাকি পাঠক বৰ্গক হাঁহি হহুৱাইহৈ আক অতীত কীর্তিকলাপ, অতীতব গৌৱনয় বীৰ্যপূৰ্ণ কাহিনী কৈ জাতিব জীৱনত

ন-দৃষ্টি দান কৰি জাতিৰ ধমনীত ন-তেজৰ সঞ্চয় কৰিছে। তেখেতে জানে অতীতৰ ঘটনাৱলীয়ে এক মহান আদৰ্শৰ ইঙ্গিত দি আছে। যাক তেনে মহৎ আদৰ্শত অনুপ্রাণিত হৈ আজিৰ সৃষ্টি অসমীয়া জাতিয়ে উন্নতিৰ জখল: বগাই যাব পাৰে। তেখেতৰ “মণিবাম দেৱান” কিতাপখন অসমীয়া বুৰঞ্জী-মূলক সাহিত্যৰ আপুৰুগীয়া সম্পদ। সাহিত্যিক ৰূপত ইয়াক বুৰঞ্জীমূলক জীৱনী বুলি ধৰিব পাৰি। জাতীয় জীৱনত এনেকুৱা সাহিত্যই যথেষ্ট পৰিমাণে প্ৰভাৱ পেলায়। বিষয়-বস্তুৰ ফালৰ পৰা কিতাপ-খনৰ মূল্য সবাৰোহে বেছি। লিখকে গোটোৱা সঁজুলিবোৰ—বিশেষকৈ মণিবাম দেৱানৰ এতলা দৰ্শাস্ত্ৰ আৰু বিপ্লৱৰ কালত দিয়া চিঠি কেইখন অসমৰ সমসাময়িক সামাজিক, অৰ্থনৈতিক আৰু বাৰ্জনৈতিক জীৱনৰ ফটুফটীয়া চিত্ৰ। পুৰণি আৰু নতুন সমাজৰ বিষয়ে মণিবামৰ জ্ঞান গভীৰ আছিল। সেই কাৰণে তেওঁ সেই সময়ৰ সামাজিক আৱশ্য-কতা বিপ্লৱৰ কথা ভালদৰে ধৰিব পাৰিছিল। তেওঁ পুৰণি সমাজক ন-কৈ সজাব খুজিছিল। এনেকুৱা উপলব্ধি কৰিব পৰা হেতুকে মণিবাম দেৱান এগৰাকী মহৎ ব্যক্তি হ'ব পাৰিছিল। মনীষী কালহীলৰ ভাষাৰে তেওঁক সেই সময়ৰ বুৰঞ্জীৰ বাট দেখুৱাওতা বুলিব পাৰি। শৰ্মা ডাঙৰীয়াৰ ৰসাল ভাষাত আবেগ অনুভূতি আৰু যুক্তিৰ এটি সুন্দৰ সমাবেশ হৈছে।

“কংগ্ৰেছৰ কাঁচিয়লি ব'দত” ১৯২১-২২ চনৰ অসহযোগ আন্দোলনত অসমৰ বাৰ্জনীতি আৰু সমাজ জীৱনত উজান-ভাটি লগোৱা এটা যুগা-ৰূৰ্ত্তনৰ কাহিনী। সংখ্যা বিজ্ঞানৰ ভাষাত কবলৈ গ'লে ‘কাঁচিয়লি ব'দত’ ১৯২১ চনৰ স্বাধীনতা

আন্দোলনৰ ‘চেম্পল চাৰ্ভে’। জাতীয় পুৰস্কাৰ লাভ কৰা এই কিতাপখনৰ বচনা ৰীতি সম্বন্ধে শৰ্মাই এনেদৰে লিখিছে—‘ই কাব্য নহয় উই ই হাকলুটোক পৰ্বত কৰি বৰ্ণনা দিবলৈ; কবিতা নহয়, স্বৰ্গৰাজ্যৰ চূপহি সাজিবলৈ নাইবা মৰ্ত্ত-ভূমিৰ মৰুৰাজ্যল গুঠিবলৈ; নাট নহয় খোকি-বাখো চৰিত্ৰ জাঁকিবলৈ; উপন্যাস নহয় জীৱনৰ বিচিত্ৰতা দেখুৱাবলৈ; চুটি গল্প নহয় কৌশল কিটিপ লগাই খোবতে ঘটনা বা কল্পনাৰ সাৰ তুলিবলৈ; সাধু নহয় পানীৰ ঠেটেঙা সাজি চালুকীয়াৰ মন তুলিবলৈ; বুৰঞ্জী নহয় সময়ৰ ক্ৰম ছবু লিপিবদ্ধ কৰিবলৈ; জীৱন দৰ্শন নহয় আঁকোৰ গোজালি ভাবে ধৰি থকা মতবাদৰ পৰিচয় দিবলৈ; অইন কি বচনাও নহয় জাঁত লগাই বিষয়টো ফুটাই তুলিবলৈ। ই কোনেও নজনা-নুশুনা ধনাই মনাই একোজনৰ অসম্ভৱত আগন্তুক পৰিবৰ্তনে কেনেকৈ খুন্দিয়া-খুন্দি কৰিছিল আৰু সি কেনেকৈ তেখেতৰ হৃদয় ৰাজ্যত চাব মাৰিছিল তাৰে এটা জান নেজান চিন মাত্ৰ।” তেখেতৰ এই আঙ্গিক বিচাৰ তাৎপৰ্য্যমূলক। প্ৰাচ্য মহাদেশৰ যিসকল লিখকে আত্ম প্ৰকাশৰ বেদনা অনুভৱ কৰি পশ্চিমীয়া সাহিত্যৰ ধৰা বন্ধা ৰূপ-ৰীতি ত্যাগ পূৰ্বক নতুন আঙ্গিকৰ সন্ধান কৰিছে— এই সকলৰ মনোবেদনাও শৰ্মাৰ এই স্বীকাৰোক্তিৰ অন্তৰ্ভূত। ‘কংগ্ৰেছৰ কাঁচিয়লি ব'দত’খন বেণুধৰ শৰ্মাৰ সাহিত্যিক জীৱনৰ মোহনা আৰু অসমীয়া সাহিত্যৰ একলবা সাধনাৰ অৱবাহিকা।

‘সাতাৱন ছাল’ত কেনেকৈ ভাৰতৰ বিভিন্ন অংশৰ লগতে অসমতো চিপাহী বিদ্ৰোহৰ জুই কুৰা জ্বলি উঠিছিল তাৰ ইতিহাস পাঠকৰ আগত

দাঙি ধৰিছে। তেখেতৰ 'দূৰবীণ' ঐতিহাসিক তথ্যসম্বলিত এখন বহুমূলীয়া গ্ৰন্থ। 'দক্ষিণ পাট সত্ৰৰ বুৰঞ্জী' এখন ঐতিহ্যপূৰ্ণ সত্ৰৰ ইতিহাসেই নহয়; ইয়াত অসমৰ সাংস্কৃতিক ইতিহাসৰো সমল যথেষ্ট পোৱা যায়। তেখেতৰ 'অৰ্ঘ্যৱলী' আন এখনি অতি মনোৰম পুথি। উনবিংশ শতিকাৰ শেষ ভাগৰ পৰা বিংশ শতিকাৰ আগভাগলৈকে যিসকল স্বনামধন্য পুৰুষে নিজৰ প্ৰতিভা আৰু কৰ্মময় জীৱনৰ অবিচণাৰে অসমীয়া ভাষা সাহিত্য আৰু জাতিৰ সেৱা কৰি গ'ল, সেইসকলৰ ব্যক্তিগত সান্নিধ্যৰ পৰা লাভ কৰা অভিজ্ঞতাৰ ভেটিত কেইটিমান জীৱনৰ আলোচ্য আগবঢ়াইছে। 'অৰ্ঘ্যৱলী'ত থকা আলোচ্যসমূহ পূৰ্ণ জীৱনী নহয়। একোজন স্বনামধন্য পুৰুষৰ জীৱনত একো একোটা সময়ৰ একোটা ঘটনা বা বৰ্ণনা সন্নিবিষ্ট কৰিছে আৰু চৰিত্ৰৰ এটি বিশেষ দিশলৈ আলোকপাত কৰা হৈছে।

আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যত বেণুধৰ শৰ্মাদেৱে নিজস্ব বিশিষ্ট বচন শৈলীৰে এখনি শ্ৰেষ্ঠ আসন অধিকাৰ কৰিছে। তেখেতৰ গদ্যশৈলী আধুনিক অসমীয়া গদ্য সাহিত্যিকৰ এটি আপুৰুগীয়া সম্পদ। মেকলে, গিবন আদিৰ বচন ঐতিহাসিক তথ্যপূৰ্ণ হৈও সাহিত্যৰ পৰ্যায়লৈ উঠিছিল। শৰ্মাদেৱৰ বিশিষ্ট বচনভঙ্গী আৰু ওজ গুণবিশিষ্ট গদ্যৰ যোগেদি লিপিবদ্ধ কৰা ঐতিহাসিক বিবৰণেও সাহিত্যৰ মৰ্যাদা লাভ কৰিছে। বুৰঞ্জীৰ শুকান হাড়-ছালত মৃত সঞ্জীৱনী ছটিয়াই সজীৱ আৰু স্পন্দনপূৰ্ণ কবিৰ পৰা শক্তি তেখেতৰ গদ্য ভঙ্গীৰ বৈশিষ্ট্য। তেখেতৰ বচন ভঙ্গীত অসমীয়াৰ জাতিগত চিন্তা প্ৰণালী, কচি আৰু অনুভূতি

প্ৰৱাহে নিজস্ব গতিত আপোনা আপুনি নিসৃত হৈ পাঠকক যেন অভিভূত কৰি তোলে। হাড়-ছাল নামৰ ইংৰাজ সমালোচক এজনে "ষ্টাইলৰ" আলোচনা প্ৰসঙ্গত কৈছে যে, "সবহভাগ লেখাৰে ওপৰত সম-সাময়িক যুগৰ ভাষাৰ প্ৰভাৱ দেখা যায়। কিন্তু প্ৰতিভা সম্পন্ন লেখক সম-সাময়িক ভাষাৰ দাস নহয় বৰঞ্চ ভাষাইহে তেওঁলোকৰ হাতৰ নিজস্ব ইচ্ছানুসৰি ৰূপ লয়।" এই কথা শৰ্মা ডাঙৰীয়াৰ ক্ষেত্ৰতো খাটে। শৰ্মাই তেখেতৰ উদ্দেশ্য পূৰণৰ কাৰণে শব্দ চয়নত কিয়, শব্দ বিন্যাস, বাক্য পদ্ধতি, ভঙ্গিমা আদিতো অসমীয়া সাহিত্যৰ পুৰণি জগতখনলৈ সময়ত উভতি গৈছে। সঁচা কথা কবলৈ গ'লে অস্বীকৃত হৈ যাব খোজা অসমীয়া বাক্য প্ৰণালীৰ নিজস্ব পদ লাভিতা, প্ৰকৃত জতুৱা ঠাঁচ কেৱল শৰ্মাদেৱৰ গদ্যতহে বৰ্জন-জনাই আছে। তেখেতৰ ভাষাত পুৰণি অসম বুৰঞ্জীৰ ভালমান বাছকবনীয়া বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ শব্দই নিমজ চকচকীয়া স্থান লাভ কৰিছে।

বেণুধৰ শৰ্মাদেৱৰ গদ্যত অসমীয়া প্ৰবাদ বাক্যৰ প্ৰচুৰ প্ৰয়োগ দেখা যায়। এই বিলাকৰ প্ৰয়োগত তেখেতৰ ভাষা শক্তিশালী, গভীৰ আৰু তাৎপৰ্য্যপূৰ্ণ হৈ উঠে। কেতিয়াবা অধিক লিখাৰ পৰা বিবত থাকি ইয়াৰ একোটা চুৰুক প্ৰয়োগ কৰিয়েই সাকৰা মন্তব্য দাঙি ধৰে, যেনে—

"বিদেশীৰ কৃপাত আশ্ৰয় লৈয়েই আমি উশাহ লৈছোঁহক। আমি জানো কেতিয়াবা ভাবিছোঁ,

পৰে কি আপোন হোৱে নাৰায়ণ,

শিমলু নহয় চন্দন।" (মণিৰাম দেৱান)

ইয়াৰ উপৰিও তেখেতৰ গদ্যত মধ্যযুগৰ বুৰঞ্জীৰ উদ্ধৃতিও অসংখ্য দেখা যায়। সেইবিলাক যদিও

একোটা সূৰ্কায়া বিশেষ যুগৰ, তথাপি উদ্ধৃতি-
বিলাকে উৰ্দ্ধকমাৰ বন্ধনাত সোমাই তেখেতৰ
গদ্যত অজীৰ্ণ হৈ নাথাকে। বৰঞ্চ জীৰ্ণ গৈ ন-
পুৰণি একেটি স্মৃতিতে অহা-যোৱা কৰে। তেখেতৰ
গদ্য শৈলী সম্পৰ্কে হোমেন বৰগোহাঞি কৈছিল,
“বেণুধৰ শৰ্মাক মই অতিশয় ভাগ পাওঁ। কাব্য
তেখেতৰ অনুপম গদ্য বচনাই মোৰ মনত জগাই
তোলে এক কৰুণ নষ্টালজিয়া-সোধ এটা হেৰোৱা
যুগ আৰু বিন্মৃত প্ৰায় জীৱনধাৰাৰ প্ৰতি ৰোমা-
টিক দীৰ্ঘশ্বাস। তেখেতৰ বচনাৰ evocative
শক্তিৰ কোনো তুলনা নাই। মোৰ মতে বেণুধৰ
শৰ্মাৰ গদ্য শৈলীয়েই হ’ল নিৰ্ভাজ অসমীয়া
গদ্যৰীতিৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ নিদৰ্শন।” নীৰপ ঐতিহাসিক
তথ্য আৰু শুকান হাড়-ছাল ঘটনা পঞ্জীক ওজস্বী,
চেতনা উদ্দীপক আৰু বসোত্তীৰ্ণ গদ্যৰ মাধ্যমত
উচ্চ পৰ্যায়ৰ সাহিত্যৰ শাৰীলৈ উন্নীত কৰিব
পৰা এই গৰাকী গদ্য লিখকক নিসন্দেহে
“Master of Prose” বা ‘গদ্যৰ গৰাকী বা
ওজা’ আখ্যা দিব পাৰি।

বুৰঞ্জীবিদ আৰু সাহিত্যিক বেণুধৰ শৰ্মা
এগৰাকী সত্যনিষ্ঠ সংবাদসেৱীও আছিল। তেখেতৰ
হাতত সাংবাদিকতা নাথাকিলেও ধাতুত সাংবা-
দিকতাৰ তেজ আছিল। সেই কাৰণে তেখেতে
ভল চকুৱাৰ দৰে সংবাদসেৱীৰ প্ৰবৃত্তিৰে সৰু-
সুৰা ঘটনাবোৰকো খুচৰি খুচৰি চাই ভাল পাইছিল।
এনেদৰেই তেখেতে ভাষা সাহিত্য আৰু বুৰঞ্জীৰ

পুৰণি জঞ্জালৰ পৰা বহুতো সংবাদ উদ্ধাৰ কৰি-
বলৈ সক্ষম হৈছিল।

অসমৰ ইতিহাসৰ গভীৰ সাগৰ মন্থৰ কবি
বাইজব আগত লৱনু, ঘিউ নিলাই ফুৰা বেণু-
ধৰ শৰ্মাদেৱক কৃতস্মতা জনাবলৈ বাইজব কাপ
মৈলাগৰ সাধ্য নাই। কিন্তু বাইজব কলিকতাৰ
পৰা নিজৰি ওলোৱা অকুৰন্ত মৰম-চেনেহ তেখেতে
লাভ কৰিছিল আৰু এয়ে আছিল তেখেতৰ
সাহিত্যিক সামাজিক জীৱনৰ চৰম সাৰ্থকতা।
উচ্চ শিক্ষা আৰু উপাধিৰে বিভূষিত হৈ ডাঃ
সূৰ্যাকুমাৰ ভূঞাদেৱে অসমীয়া বাইজব পৰা
বুৰঞ্জীবিদৰূপে যিমান স্বীকৃতি পাইছে যুঁত মুকুট,
ভৰিত নেপুৰ নিপিকাকৈয়ে বেণুধৰ শৰ্মাদেৱে
যিমান স্বীকৃতি আৰু সমাদৰ পাইছে। জনতাৰ
ইমান আপোন হ’ব পৰাৰ মূলতে আছিল তেখেতৰ
গভীৰ মানৱপ্ৰীতি আৰু স্বদেশপ্ৰীতি। ‘বুৰঞ্জীৰ
বৰ দেউতা’ বুলি আখ্যা দিব পৰা বেণুধৰ
শৰ্মাদেৱৰ ব্যক্তিত্বত অসমীয়াৰ সাতাম পুৰুষীয়া
বংশৰ গোৰৱ, পিঙ্গুন উৰণ আৰু চাল-চলনৰ
স্পষ্ট চাব ফুটি উঠিছিল। তেখেতৰ বচনাৱলীত
মানুহৰ কথা আৰু কামৰ বিশ্লেষণী প্ৰতিফলন
দেখা যায়। তেখেতৰ ‘মণিৰাম দেৱানৰ’ জীৱন
চৰিত্ৰ জীয়া মানুহৰ জীয়া কাহিনী।

দোষীকো যুক্তিৰ তুলাচনীত তথাকথিত নিদো-
ৰীৰ সমান স্থান দিব পৰা (দেশদ্রোহী কোন
বদন নে পূৰ্ণানন্দ) এইজন্য দূৰবীণ বিশাৰদো